

Sass József

karnagy, ének-zenetanár, zeneszerző

**Hús esztendő a
budapesti József Attila Gimnáziumban**

2002

Budapest

Tartalomjegyzék

Bevezető	4
Fejlődés, kiszélesítés, kibontakozás a tökéletesség felé	6
A budapesti József Attila Gimnázium zenekarának tagjai 1962. – 1982. június között.	6
Operaelőadások a József Attila Gimnáziumban 1962. – 1982. június között	8
Adatok a húsz év dokumentumaiból	9
1962/63-as tanév	9
1963/64-es tanév	11
1964/65-ös tanév	112
1965/66-os tanév	156
1966/67-es tanév	21
1967/68-as tanév	24
1968/69-es tanév	27
1969/70-es tanév	30
1970/71-es tanév	32
1971/72-es tanév	347
1972/73-as tanév	40
1973/74-as tanév	43
1974/75-as tanév	456
1975/76-os tanév	48
1976/77-es tanév	52
1977/78-as tanév	556
1978/79-es tanév	589
1979/80-as tanév	66
1980/81-es tanév	70
1981/82-es tanév	75
Tiszteletem Tanár Úr...	87
Tartalomjegyzék	90
A szerző életrajzi adatai	I

Bevezető

Budán, a Szent Imre plébánia templom szomszédságában, a Feneketlen tó mögött áll egy neobarokk stílusban épített iskola, amely a Ciszterci rend budapesti Szent Imre Gimnáziuma volt. A második világháború után államosított utóda a József Attila Gimnázium. Ebben az intézetben tanítottam 1962. szeptember 1.-től 1982. június végéig.

1962. májusában a XI. Kerületi Oktatási Osztály vezetője megkérdezett, volna-e kedvem a József Attila és a Kaffka Margit Gimnáziumokban tanítani. Mivel a Zeneakadémián 1948-ban középiskolai ének- és zenetanári diplomát kaptam, – nem beszélve gyermekkori elképzeléseimről, igaz, hogy azok Tanítóképzőben tanítással voltak kapcsolatosak – igent mondtam. A XI. Kerületi Thallóczy Lajos utcai zenei általános iskolában tanárkodtam ekkor. Igazgatónőm, amikor közöltem vele mire vállalkozom, – „Majd megbánja” – mondta. A megbánással kapcsolatos jóslása a mai napig sem következett be.

1962-ben a gimnáziumi tantárgyfelosztás szerint énekóra heti egy lehetett az első osztályokban, esetenként egy a másodikban, ha az osztály nem volt tagozatos. Mivel a József Attila és a Kaffka Margit Gimnáziumokban évfolyamonként 8-8 osztály volt, így jött ki a kötelező heti óraszám, a heti két karének órával együtt. A két iskolában évente cca. 2000 tanuló járt.

A zenei élet megszervezése, – kórus, zenekar létrehozása, teljesen ismeretlen körülmények között – volt a feladatom a tanításon kívül. (Zenekar működtetése nem volt kötelező a gimnáziumokban.)

Nyáron szorongások közepette szöttem első terveimet. Felkutattam kik tanultak zenét – főleg vonós hangszereken – a két iskolában. Tanévnyitó ünnepélyre sikerült karénekeseket és zenekari tagokat toborozni. Mindkét iskola évnnyitóján a Himnuszt és a Szózatot zenekari kísérettel énekeltek.

A minta előttem lebegett. Még Baján a Tanítóképzőben (1928-tól 1933-ig jártam oda) szimfonikus zenekar, két kórus, cserkész fúvós zenekar – melynek én is tagja voltam – színesítette az iskola életét. Ez a példa meg egy hobby irányított. Feleségem koloratúr szoprán énekesnő lévén közel kerültem az opera világához. Mint korrepetitor opera-keresztmetszeteket tanítottam be, hangversenyeken zongorakíséretet láttam el. Sylvia lányom is tanult énekelni és zongorázni. Így alakult ki bennem a gondolat, hogy énekszakkört szervezve az arra alkalmas fiatalokat operák előadására képeztem ki. Horváth Árpád személyében hivatásos rendezőnk is akadt, aki évente – 1966-tól kezdve – az előadásokat színpadra vitte.

1963. júniusában beíratáskor minden új elsős tanulót magamhoz kérttem a díszterembe. Kérdéseket tettem fel, hogy van-e valamilyen zenei előképzettségük és hogy szeretnének-e részt venni az iskola ének- és zenekarának munkájában. Aki ezt vállalta, azokkal a tanévnyitó előtti utolsó három napon próbát tartottunk. A tanévnyitó műsora: Himnusz, Szózat és két-három ének-, illetve zenekari szám volt. Ez a módszer nagyszerűen bevált. Minden évben 80-100 tagú énekkar, 15-20 énekszólólista, operastúdió és 20-25 tagú zenekar állt a rendelkezésemre.

A szólisták közül a legkiválóbbakat – egyéni képességeiknek, karakterüknek megfelelően – osztottam be szerepek tanulására. Rendezőnk megállapítása szerint mindig a legmegfelelőbbeket, legalkalmasabbakat sikerült kiválasztani.

A hangszeres tanulókat is foglalkoztattam. Zeneiskolában tanult darabjaikat számon tartva énekórákon, év végén pedig a „Muzsikáló József Attilások” koncert keretében mutatták be tudásukat. Aki olyan magas szinten játszott, hogy versenytételt is képes volt előadni, azt zenekarral kísértük. Számos zongora-, hegedű-, cselló-, fuvola-, oboa-, fagott- és trombitaversenyt sikerült az évek folyamán bemutatni.

Kodály Zoltán születésének 90. illetve 100. évfordulóján kiállítással egybekötött hangversenyt rendeztem. Felejthetetlen élmény volt, amikor Kodályné Péczeli Saroltánál látogatást tehattünk Köröndön lévő lakásában Borsos Szabó Melinda, akkor első osztályos tanítványommal. Együtt válogattuk ki a kiállítás képanyagát, amit rendelkezésünkre bocsátott. Iskolánk rajztagozatos növendékei kasírozták, rendszerezték, sőt a Mester népdalgyűjtő körútjairól térképet is készítettek. 1982. március 17. a kiállítást és a hangversenyt Dr. Rajeczky Benjámin, iskolánk elődjének nagynevű énektanára nyitotta meg. Szőnyi Erzsébet zeneszerző énekkarunk számára József Attila kantátát komponált. Bemutatásakor jelenlétével tisztelte meg hangversenyünket. Sugár Rezső ciszter diák volt középiskolásként. Az ő Rondóját zongorázta zenekari kísérettel egyik tanítványunk. Jóleső érzés volt, amikor hangversenyünk végén megdicsérte produkcióikat.

Nyaranként zenei tábort szerveztem, hol Pécsen, Miskolcon, Sopronban és Balatonalmádiban, Veszprémben voltunk a zenekar illetve énekszakkör tagjaival 15-20 gyerekkel. A megtanulandó új opera áriáit, együtteseit gyakoroltuk kirándulások közepette. Délelőttönként komoly munka folyt. Feleségem, Sárika hangképzést tartott, jómagam korrepetáltam az új anyagot és karban tartottuk a repertoárt. Az előző évben

bemutatott operát a város közönségének is eljátszottuk. Hangulatos kis utazgatások voltak, egészen kis pénzből megoldva. A tábor tagjai bizottságot alakítottak, hogy megbeszéljék a költségvetést. Sikertől olcsó szállást, napközis ellátást szereznünk. Később iskolánk ifjúsági szervezete anyagilag is támogatta vállalkozásunkat.

A Művelődésügyi Minisztérium egy munkatársának, Kovács Dezsőnek a segítségével -akivel 1948-ban a volt Piarista Gimnázium jogutódjában együtt tanítottam - sikertől zongorát és a zenekar részére hangszereket vásárolni. Nem voltam önző. Mindkét iskolának, ahol tanítottam kértem dobfelszerelést, kottaállványokat, hordozható billentyűs hangszert, lemezjátszót és magnetofonokat. Mai szemmel visszatekintve milyen szép lett volna, ha videó állt volna rendelkezésemre. Így csak a saját magam fényképezte diapozitívok segítségével tudtam pár zeneszerző lakhelyét, a rá jellemző környezetet stb. szemléltetni.

A másik probléma a zenekar, énekkar szólamainak másolása volt. Késő éjszakába nyúlóan tudtam csak a hiányzó szólampéldányokat a partitúrából kimásolni, megháromszorozni, milyen egyszerű lenne ma másológép segítségével...

Az Április 4. Gépgyár patronáló üzemünk volt. A kórus részére a díszterembe velük sikertől hat állványt készíttetni. Hála érte!

Egy kis statisztika: 1962-től 1982-ig 122 vonós (hegedűs és brácsás), 26 csellista, 3 bőgős, 19 fuvolás, 1 oboás, 7 klarinétos, 4 ütős, 2 fagottos, 5 trombitás, 16 zongorista, 1 harsonás, azaz összesen 205 zenekari tagom volt.

1962-ben hangversenysorozatot szerveztem diákjaink részére a József Attila Gimnázium dísztermében, a MÁV Szimfonikus Zenekar, a Postás Szimfonikus Zenekar és a Fővárosi Tanács Szimfonikus Zenekara közreműködésével. Többek között Németh Amadé, Varga Pál, Vasadi Balogh Lajos voltak a karmesterek.

Természetesen százzszámra látogattuk az Operaház, az Erkel Színház és a Zeneakadémia előadásait, hangversenyeit, ahova bérletet is szerveztem.

Részt vettünk 1971-ben, 1972-ben, 1974-77-ig a Magyar Rádió Zenei Főosztály által szervezett Országos Zenei Műveltségi Versenyeken, mindig bejutottunk a legjobb 16, sőt többször a legjobb 4 közé. A Bartók versenyen 15000 Ft jutalmat és Fekete-tengerparti üdülést, a Mozart versenyen pedig NDK utazást nyertünk.

A Zeneakadémián a középiskolásoknak központilag rendezett hangversenyeken iskolánk ének- és zenekarával 1964-ben, 1967-ben, 1973-ban, 1975-76-ban szerepeltünk. A Budai Diáknapok – később Országos Diáknapok – versenyein minden alkalommal részt vettünk. Elnyertük a Legjobb Budai Középiskola címét. A Keszthelyi Helikon rendezvényein - melyet két évenként rendeznek - delegációnk 1973-tól minden alkalommal fellépett, 1979-ben és 1981-ben Fesztivál Díjat kaptunk.

A Magyar Rádióban 1973-tól 1977-ig minden évben szerepelt ének-és zenekarunk. 1979-től 1981-ig a Magyar Nemzeti Galéria kupolatermében és a Történeti Múzeumban szólolistáinkkal együtt hangversenyt adtunk,

Bárdos Lajos zeneszerző szokásához híven minden alkalommal megjelent hangversenyeinken, kedves dicsérő szavakkal illetve produkcióinkat. Igen jól esett, hogy arra is emlékezett, amikor Érdről bejárva vettem részt az óráin.

A XI. Kerület évente megrendezett Éneklő Ifjúság hangversenyeinek állandó közreműködői voltunk.

Operaelőadásokat rendeztem 17 éven át 1966 februárjától kezdve. Szereplői kizárólag iskolánk diákjai voltak a zenekar tagjait is beleértve (1982-ben nyugdíjba vonulásom évében is).

Felléptünk a XI. Kerület minden számottevő klubjában, intézetében, testvériskoláink rendezvényein, a Dolgozók Gimnáziumának évnyitóján, ballagási ünnepélyein.

Zenekarunk felkészítéssel utoljára 1982-ben a Veszprémi TV-fesztivál nyitóünnepélyén szerepelt, Mozart: Egy kis éji zene című szerzeményét adta elő, a "hobby karmester", Szabó Sándor színművész vezényletével.

<u>Fuvola :</u>	Bak Judit, Bodnár Mária, Cseffalvai Júlia, Fehér Katalin, Frank Ildikó, Gabriely Katalin, Görgényi Andrea, Károlyi Zsolt, Kendeh Gusztáv, Monostori Judit, Németh Éva, Németh Márta, Órley Péter, Réthelyi Szilvia, Rezessy Miklós, Simon Péter, Takács Vera, Tomcsányi Péter, Véghelyi Béla,
<u>Oboa :</u>	Siménfalvi árpád,
<u>Trombita :</u>	Gábor István, Kertész István, Pintér András, Sörös András, Újvári István,
<u>Harsona :</u>	Székely Ádám
<u>Fagott :</u>	Makrai József, Újházi András
<u>Ütők :</u>	Brunner László, Kerekes György, Kiss László
<u>Dob :</u>	Windisch István
<u>Zongora :</u>	Éles Zsuzsa, Feleki László, Frey Katalin, Gabos Erika, Győri János, Győri József, Héra András, Hollerung Gábor, Martonyi Emese, Molnár László, Németh Katalin, Prőhle Gergely, Suhay Éva, Szirtes Katalin, Tőkés Mária, Vörösbaranyi Livia

Összesítés :	Hegedű:	122
	Cselló	26
	Kontrabasszus:	3
	Klarinét:	7
	Fuvola:	19
	Oboa:	1
	Trombita:	5
	Harsona:	1
	Fagott:	2
	Ütők:	3
	Dob	1
	Zongora:	16

Összesen: 206

Operaelőadások a József Attila Gimnáziumban 1966. – 1982. június között

1966. február 17.	Adam: A nürnbergi baba
1967. április 25.	Gluck : A rászédett kádi
1968. május 15.	Dittersdorf : A doktor és a patikus
1969. április 22.	Gluck: Május királynője
1970. május 6.	Poldini: Hamupipőke
1971. április 28.	Weber : Abu Hasszán
1972. május 5.	Britten: A kis kéményseprő
1973. május 4.	Haydn: A patikus
1974. április 25.	Gluck: Május királynője
1975. május 22.	Gluck : A rászédett kádi
1976. április 26.	Weber : Abu Hasszán
1977. május 6.	Britten: A kis kéményseprő
1978. május 5.	Mozart; Nichol és Nicholette
1979. május 4.	Gluck: Május királynője
1980. április 25.	Weber : Abu Hasszán
1981. április 24.	Gluck : A rászédett kádi
1982. április 29.	Haydn: A patikus

17 év – 17 operaelőadás. Mindegyiket Horváth Árpád rendezte.

1972-ben az operaelőadással egy időben, azt kibővítve hangversenyt is tartottam. 1974-től a Muzsikáló József Attilások elnevezést taldottam hozzá.

Tiszteletem Tanár Úr...

A Budapesti József Attila Gimnázium Jubileumi évkönyve

(1912-1987) VALLOMÁSOK AZ ALMA MATERRŐL című fejezetének írásai közül Burai-Kovács János 1969-ben érettségizettől idézet (27. oldal):

„Az első iskolai ünnepélyen Sass József tanár úr vezetésével az iskola ének- és zenekara a Szózatot játszotta. Szerényen illeszkedett be az ünnepi műsorba, de számomra mégis szokatlan tudatalatti élményt adott a korszerű hazafias nevelés láncszemeként, melynek nagyszerűsége csak évekkel később tudatosodott.”

Lovas Erika 1969-ben érettségizett írja (28. oldal):

Sass tanár úr adta nekem a zenét, elsősorban az operát. Sajnos már későn találkoztunk, így „csak” hallgatóként élvezhetem – szerethetem a muzsikát. Biztos, hogy Sass tanár úr nélkül soha nem jutottam volna oda, hogy a zene egészen hozzám tartozzon, „mindennapi kenyeremmé” váljon; hogy öröömre, bánatomra a zenében találjam meg a feloldódást.”

Diákok között

Színhely a IV.f osztály (matematika-fizika tagozat), énekóra.

Beethoven V. szimfóniáját ismertettem. Az első tétele szonátaformában íródott. Elénekeltek a fő-, a mellék-, majd a záró téma dallamának szolmizációit. Hallgassuk meg mondom én, felemelem a lemezjátszó karját, hogy elindítsam a zenét. Néma csend, majd röhögés.

Én : „Gratulálok”.

Kihúszom a lemezjátszó dugóját a konnektorból. Az egyik pólusa celluxszal volt leraasztva.

Hetente hétfőn - a fegyelmet megerősítendő - kihallgatásokat tartott igazgatónk. Ezek a riportok úgy kezdődtek, hogy a vademecumokat kezükben tartó diákok sorba álltak, feszengve várva megszólításukat.

Az igazgató úr „kiosztotta” járandóságukat, majd megkérdezte: „Miért kerültél e szorult helyzetbe?”

Válaszok: „Matekból órák óta nem készültem.” – „Földrajzórán szemtelen voltam.” - "Megtagadtam testnevelés órán a kötélmásztást.”

A sorban utolsóként álló diák válasza: „Sass tanár úr küldött: írassam alá az ellenőrzőmbe általa beírt dicséretet, mivel a Budai Diáknapok énekversenyén kiemelt első díjat kaptam.”

A Vörösmarty téren a hanglemezbolt kirakata előtt állván egy nekem szóló felhívásra lettem figyelmes. „Tanár Úr!” - Mikor a hang irányába fordultam, vettem észre hogy egy régi tanítvány siet felém. Elém állva vigyázzba vágta magát: „Auric, Durey, Honegger, Milhaud, Poulenc, Tailleferre” sorolta francia "Hatok" nevét.

Jól emlékszem? - kérdezte.

Mondanom sem kell, hogy azóta Párizsban vállalati igazgatóként egzisztált B. úr nem a legkiválóbb magatartást tanúsító tanuló volt. Rosszcsont, de azért kedves.

„Akiért a harang szól”

Egy hétfői napon 12 órakor operációra előkészítve feküdtem a János kórház egyik műtőjében. Két orvos: az általam felkért főorvos úr és Dr. G. mint asszisztens álltak mellettem munkára várva, Dr. G.-ben felismertem egykori tanítványomat. Gyanakodva megkérdeztem tőle: Hányasod volt énekből. Válasza: jeles. Mire én megnyugodva: Akkor maradhatsz.

Párizs, éjjel 11 óra. A Louvre előtt sietős léptekkel húztunk el feleségemmel szállodánk felé tartva. Mögöttünk gyanús külsejű suhancok kopogó lépte hallaszott. Egyszer csak megszólal az utca túlsó oldalán közeledő pár férfi tagja: „Tisztelem tanár úr, hová oly sietve?” Jönnek át, felénk tartva. M. volt Jóskás növendékem, ki akkor a Sorbonne-on tanult – volt a hozzánk, nekünk megnyugvást jelentő szózatot intéző.

Madrid, Barajas repülőtér

1979. nyarán feleségemmel spanyolországi társasutazáson vettünk részt. Hazautazásunk napján a menetrend szerinti időhöz rögzítve érkezünk a Barajas repülőtérre.

Mivel abban bízunk, hogy vacsorát a repülőgépen kapunk, elköltve összes pesetánkat, vártunk a visszaindulás pillanatára.

Közben közölték velünk, hogy a bennünket hazaszállító gép órákat késik. Egyszer csak „Tisztelem tanár úr!” köszön rám egy volt Jóskás diákom. Meghívott vacsorázni. Kiderült, hogy a Malév kiküldöttjeként dolgozik a repülőtéren. Társainkra gondolva nem volt szívünk elfogadni a meghívást.

Félóra múlva a hangos bemondón a budapesti Malév gép utasait vacsorára invitálták az étterembe.

Novoszibirszki tanárok vendégségben a JAG-ban

Novoszibirszkból, a matematikus, fizikus tehetségek iskolájából érkezett tanári küldöttség iskolánkba tapasztalatcserére.

Igazgatónk Dr. Palotás János elsősorban természetesen szakmai vonatkozású órákra vitte a kollegákat. Végül hozzám is jöttek hospitálni. Igyekeztem kotta-olvasáson, íráson kívül hangképzés keretében skálázást, zenei ismereteket igazolandó szimfóniák, előadási darabok témáit szolmizálva énekeltetni. Végül a hangulat fokozásául kedvenc dalainkat zongorakísérettemmel - mibe a kollegák is bekapcsolódtak - megszólaltattuk.

A búcsúkonferencián a novoszibirszki iskola igazgatója közölte velem, hogy szívesen látna kollégájának iskolájában.

Vannak pillanatok, mikor még az énektanár is hasznossá válhat

A világúrból visszatért Farkas Bertalan a József Attila Gimnázium tanulóit, tanárait is megtisztelte látogatásával.

A növendékek bevonultak a díszterembe és nagy szeretettel várták. A jelzett időpontban telefonértesítést kaptunk: késik.

A diákok megnyugtatósa érdekében eszembe jutott, hogy az énekórákon gyakorolt közös dalainkat – Hej, besoroztak, Csillagok, csillagok, A csitári hegyek alatt ... stb. – megszólaltathatnánk.

A zongorához ültem. A bevezető akkordok után az Űrhajós megérkezéséig jókedvű dalolással töltöttük az időt.

Mégiscsak hasznát lehet venni „néha” az énektanárnak is!

A szerző életrajzi adatai

SASS JÓZSEF BÉLA karnagy, énekzenetanár, zeneszerző 1915. január hó 13-án született Baján. Féléves, mikor édesapját, aki Barótról (Háromszék megye) került, mint pénzügyőr Bajára – Lajtaújfaluba helyezik át, az osztrák-magyar határra. Itt jár első elemibe.

A trianoni békeszerződés miatt Pinnyére, majd Csornára költözik a család. A polgári iskola négy osztályát itt végzi el. Zongorázni édesanyjától tanul, ki mikor Csornára kerülnek, moziban kíséri zongorán a néma filmek jeleneteit. A kisfiú is oda-oda ül édesanyja helyére s improvizációival, ejti ámulatba a mozi nézőket.

1928 nyarán a család Bajára költözik, hogy az Állami Tanítóképzőbe felvett diáknak nyugodt háttérrel biztosítsa tanulását.

A Képzőben már a Veni Sancte alkalmából feltűnést keltő dolog történt. Az orgonázáshoz kijelölt diák elfelejtette a Himnusz kottáját magával hozni s az első prepa – ki életében először ült orgonához – remegő lábakkal támasztotta magát s szólaltatta meg biztos kézzel, fejből játszva a Himnusz akkordjait.

Zongoránál : Sass József karnagy

Az országszerte híres iskolában színes sokoldalú zenei képzés folyt. Zongorázni, hegedülni, – s ki kántorizálni akart – orgonázni kellett tanulni. Lehetőség volt a Cserkészcsoport fúvószenekarában játszani. Ebben előbb az Esz trombitát, majd a Bombardon-t választotta. Az iskola népi zenekarában nagybögös.

A fúvószenekar a tornaünnepélyeken, kivonulásokkor, december 8.-án az Immaculata ünnepén hangversenyen játszott – színvonalasan.

Zongoratanulmányait magánúton Herr György tanítóképző intézeti zenetanár vezetésével folytatta, ki zeneszerzői és dirigensi útmutatásokkal is ellátta.

Szerzeményei, melyek szárnybontogatását zenetanárának értő keze segítette – dalok, kórusművek, zongoradarabok, zongorás trió, vonósötös – először 1934-ben kerültek „Szerzői Est” alkalmával bemutatásra, – melyet Könyvű László volt osztálytárs költővel közösen rendeztek a bajai Központi Szálló különtermében.

Chobodiczky Alajos tanítóképző intézeti tanár bevezető szavaival ajánlotta a közönség figyelmébe tanítványai alkotásait.

A Tanítóképző 5. éves növendékeként az Önképzőkör tagsága az Egyházi Énekkar ifjúsági karnagyául választja.

Az önképzőköri gyűléseken, melyeket Stich Nándor tanár úr vezetett, számos esetben vállalt zongoradarabok előadásával közreműködést.

„A Kertészképző Intézet énektanítója és énekkarvezetője, Karnagya a Bajai Daloskörnek. Vezeti a Leventezenekart.” (idézet a Magyar Muzsika Könyve című, 1936-ban Dr. Molnár Imre szerkesztésében megjelent kiadvány 475. oldaláról).

A Belvárosi Főplébánia templomban Lovass Andor főkántort, a ferencrendi barátok templomában Schmidt Ferenc orgonaművész-kántort számos alkalommal, helyettesíti.

Baján mandolin-gitárzenekar is működött Schmidt Ferenc vezetésével. Mint gitáros részt vett ennek munkájában.

A Bajai Daloskör karnagyaként 1936. Október 1.-én a Magyar Rádió által is közvetített hangversenyen Liszt Ferenc ÉJFÉL című művét vezényli, melyet Liszt F. születésének 125., halálának 50. évfordulója alkalmából rendezett a bajai Liszt Ferenc Kör. Színhely : a Nemzeti Szálló hangversenyterme.

1937. február 24.-től Kisújszállás Csorba tanyán, mint állami helyettes tanító kezdi meg pedagógusi működését. Innen 1937. okt. 15.-én vonult be tényleges katonai szolgálatra, mely 1938. decemberig tartott.

1939. jan. 9. – 1947. szept. 30. Érd, a Tusculanum-i Állami Általános Iskola.

1947. okt. 1. – 1948. okt. 12. Érd, Központi Állami Általános és Polgári Iskola.

1948. okt. 13. – 1949. szept. 10. Budapest Piarista utcai Állami Általános Iskola.

Párhuzamosan 1948 – 50-ig a budafoki Szt. István Gimnázium énektanára.

1949. szept. 11. – 1953. aug. 11. Budapest IX. Lónyai u. 33. Általános Iskola.

1951. aug. 11. – 1953. aug. 25. Budapest IX. Lónyai u. 6-8. Általános Iskola.

1953. aug. 25 – 1957. szept. 1. Budapest XI. Bartók Béla út 141. Általános Iskola.

1957. szept. 1. – 1962. júl. 1. Budapest XI. Thallóczy utcai Általános Iskola.

1962. júl. 1. – 1982. szept. 1-ig Budapest JÓZSEF ATTILA GIMNÁZIUM, egyidejűleg a KAFFKA MARGIT GIMNÁZIUM énektanára 5 évig.

1982. szept. 1.-től saját kérésére nyugdíjba vonul.

1982. szept. 1.-től az érdi VÁROSI ZENEISKOLA részfoglalkozású magánének és kamarazene tanára.

Harctéri szolgálata 1943. január 24. – 1944. márc. 17. között, 13 hónap és 23 nap. Mint tartalékos hadnagy Tűzkereszt első fokozata a kardokkal és koszorúval, valamint Erdélyi Emlékérem viselésére jogosult.

Oklevelei: Népiskolai Tanítói Oklevél, 18. anyakönyvi sz. 1933. június 23. Baja, 131-8 iktató szám.

Egyházi Ének és Zenei Képesítéséről szóló bizonyítvány, 22/1933. június 23. 144-8 iktatószám.

Középiskolai Ének és Zenetanári Oklevél, 876/1948. Budapesti Zeneakadémia.

Főhivatásának végzése mellett

1935-37. a Bajai Daloskör (férfi + vegyeskar) karnagya.

1950-56. Budapest: Remix, Philaxia vállalatok kórusának, zenekarának vezetője.

1964-82. a budapesti József Attila Gimnázium ének-zenekarának, operastúdiójának vezetője (évente egy-egy operabemutató). A Fővárosi Művelődési Ház operabrigádjának korrepetitora és kísérelője.

1982-84. a Lágymányosi Közösségi Ház operastúdiójának vezetője.

1979. Kiváló Pedagógus kitüntetést kap.

1950-ben feleségül vette volt gimnáziumi tanítványát : VÁRADY SAROLTÁT, ki operaénekes, énekművész, majd zenetanár.

Leányuk : SASS SYLVIA világhírű operaénekes. Kitüntetései : MTV Kodály Zoltán Énekverseny I. díj és Kodály Zoltánné különdíja – 1972, Operaverseny Szófia : Nagydíj és különdíj – 1973, Csajkovszkij Énekverseny Moszkva : II. díj (az első díjat nem adták ki) – 1974, Székely Mihály emléklakett, Liszt Ferenc díj : I. fokozat – 1976, Érdemes Művész – 1978. Mint festőművész is elismertté vált, 1985 óta 50-nél több kiállítása volt bel- és külföldön.